

КАФЕДРА ТЕОРІЇ МУЗИКИ

Методологія наукових досліджень

Освітній ступінь	магістр	<table border="1"><tr><td>Курс</td><td>1</td></tr><tr><td>Семестр</td><td>2</td></tr></table>	Курс	1	Семестр	2						
Курс	1											
Семестр	2											
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво											
Освітньо-наукова програма	Музична режисура											
Статус	обов'язкова	<table border="1"><tr><td>ECTS</td><td>4</td></tr><tr><td>Годин</td><td>120</td></tr><tr><td>Лекції</td><td>20</td></tr><tr><td>Семінари</td><td>20</td></tr><tr><td>Самостійна робота</td><td>80</td></tr></table>	ECTS	4	Годин	120	Лекції	20	Семінари	20	Самостійна робота	80
ECTS	4											
Годин	120											
Лекції	20											
Семінари	20											
Самостійна робота	80											
Семестровий контроль	залік											

Інформація про викладача

ПІБ	Сюта Богдан Омелянович професор, доктор мистецтвознавства
Профіль викладача	https://scholar.google.com/citations?hl=en&pli=1&user=wUcYu6IAAAAJ
e-mail	theodotius@i.ua

Анотація навчальної дисципліни

Соціальні перетворення в Україні тісно пов'язані з оптимальним використанням можливостей системи вищої освіти, в якій за часи незалежності відбулися суттєві зміни. Реформа вищої освіти спрямована на покращення викладання фахових дисциплін, як того вимагає сучасність, з урахуванням досвіду вітчизняних і зарубіжних вищих навчальних закладів. Це спонукає до подальшої системної трансформації мистецької освіти, модернізацію традиційних і впровадження суттєво нових курсів. Практика надання вищої освіти в гуманітарних і творчих вузах України передбачає здобування студентами глибоких академічних знань, формування наукового світогляду, гуманістичного потенціалу особистості, її високої духовності як необхідної умови розвитку українського демократичного суспільства.

Курс “Методологія наукових досліджень” читається магістрантам виконавських спеціалізацій усіх факультетів. Він продовжує бакалаврський курс “Основи науково-дослідної роботи” для виконавських спеціальностей вищих навчальних музичних закладів освітньо-кваліфікаційного рівня “Бакалавр”. Усвідомлюючи всю широкомасштабність постановки питання вивчення методологічної основи цілої наукової галузі, при укладанні цієї типової програми була здійснена спроба виділити обмежене коло методологічних проблем, які є найпоширенішими у музикознавстві і становлять для молодих науковців першочерговий інтерес.

Отже, метою курсу є набуття магістрантами поняття про методологічну основу музикознавчого дослідження, яка є його необхідним складником і має певні особливості

функціонування. Студенти повинні набути необхідні знання та практичні навички для успішного їх застосування у написанні магістерської роботи та в подальшій науково-дослідній і педагогічній роботі.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Google meet, Zoom.

ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

СПЕЦІАЛЬНІ (ФАХОВІ, ПРЕДМЕТНІ) КОМПЕТЕНТНОСТІ

1. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції в галузі сценічного мистецтва.
2. Здатність до комплексного оперування специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, звуковими, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, сценарно-драматургічними тощо) при створенні та виробництві сценічного твору.
3. Здатність до публічної презентації результатів творчої (інтелектуальної) діяльності з метою популяризації українського й світового сценічного мистецтва.
4. Здатність до розуміння та комплексного оцінювання фундаментальних засад культурно-мистецьких процесів.
5. Здатність до ефективної комунікації у творчому колективі під час організації, реалізації та презентації сценічного твору.
6. Здатність брати участь у фахових дискусіях із питань історії сценічного мистецтва, актуального стану та тенденцій його розвитку.
7. Здатність до організації сценічних проєктів, фестивалів та мистецьких заходів.
8. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід різноманітними шляхами й засобами.
9. Вміння застосовувати знання з педагогіки у навчально-виховному процесі у закладах вищої освіти.
10. Вміння планувати та здійснювати наукові дослідження, готувати результати наукової роботи до оприлюднення.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі сформованої системи знань, уявлень, інтересів.
2. Здатність застосовувати фундаментальні знання у практичних ситуаціях.
3. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
4. Здатність оперувати новітніми інформаційними та цифровими технологіями у галузі культури і мистецтва.
5. Здатність бути критичним і самокритичним.
6. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї.
8. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
9. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. Володіти професійними навичками зі створення продуктів сценічного мистецтва.
2. Відтворювати власну художню концепцію в творах сценічного мистецтва.
3. Здійснювати аналіз стилів та напрямів у мистецтві.

4. Вести фахову дискусію іноземною мовою.
5. Застосовувати інформаційні технології у професійній діяльності.
6. Виявляти, ставити та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання в процесі реалізації сценічного твору.
7. Оперувати системою виражальних засобів (пластично-зображальних, звукових, акторсько-виконавських, монтажно-композиційних, сценарно-драматургічних) при створенні та реалізації сценічного твору.
8. Аналізувати художній твір із метою його сценічної інтерпретації.
9. Обирати художні засоби, необхідні для реалізації задуму сценічного твору (проекту).
10. Володіти термінологією сценічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
11. Здійснювати педагогічну діяльність у сфері сценічного мистецтва.
12. Планувати та здійснювати наукові дослідження у сфері культури та мистецтва, готувати результати наукової роботи до оприлюднення.

Перелік тем

Вступ. Зміст і завдання курсу “Методологія наукових досліджень”

Тема 1. Гармонія: явище, поняття, предмет. Роль гармонії в феномені музичного цілого.

Тема 2. Роль методологічної основи у науковому дослідженні. Класифікація методів дослідження та методологічні проблеми музикознавства

Тема 3. Структура і класифікація музикознавчої науки.

Тема 4. Історія і теорія музичного виконавства в структурі музикознавства.

Семінар. Зв'язки методологічної основи та музичної практики у музикознавстві.

Тема 5. Принципи оптимізації наукової творчості. Взаємозв'язки методів.

Тема 6. Логіка наукового дослідження. Принципи підбору базової методології.

Тема 7. Проблемна ситуація. Класифікація проблемних ситуацій. Методи роботи з проблемною ситуацією.

Тема 8. Накопичення та обробка фактичного матеріалу. Порівняльний і описовий методи та їх різновиди.

Тема 9. Методи роботи з джерелами інформації. Наукові поняття і термінологія.

Тема 10. Гіпотеза та її функціонування у науковому дослідженні. Застосування доцільних методів дослідження. Поняття науково-творчої парадигми.

Семінар. Методи і методики науково-дослідної роботи в музиці.

Тема 11. Напрямки і види наукового дослідження. Концепція, етапи і структура дослідження.

Тема 12. Методи аналізу змісту в музиці. Методи інтердисциплінарних досліджень.

Тема 13. Мова і стиль наукової роботи. Методика написання та редагування наукового тексту. Методики укладання бібліографії, нотографії, дискографії, додатків..

Семінар. Напрямки наукових досліджень у сучасному музикознавстві.

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, практичні заняття і презентації.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	20
2.	Реферат за обраною тематикою	10
3.	Презентація завдань за обраною тематикою	10
4.	Відвідування лекцій	10
	Підсумкова контрольна робота	...
5.	Залік	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка „**ВІДМІННО**”: Досконала відповідь. Студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний самостійно мислити, може визначати тенденції та протиріччя процесів, правильно обирати підходи та методи, робить аргументовані висновки, вирішує творчі завдання.

Оцінка „**ДОБРЕ**”: Чіткі відповіді з незначними несуттєвими неточностями, або ж відповіді правильні, однак неповні, або при всіх правильних відповідях відсутність достатньої самостійності мислення.

Оцінка „**ЗАДОВІЛЬНО**”: Схематичні, неповні або приблизні, частково неправильні відповіді, відсутність відповідей на допоміжні запитання викладача.

Оцінка „**НЕЗАДОВІЛЬНО**”: Неправильні відповіді на переважну більшість запитань, або повна відсутність відповідей. Студент не засвоїв основного навчального матеріалу, не здатний охарактеризувати відтворити головні методи теоретичного музикознавчого дослідження або визначити сутність головних теоретичних понять методології.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Позааудиторні заняття

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, фестивалях, написання ними статей, рецензій тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горюхіна Н. Наукові основи теоретичного музикознавства. // Питання методології радянського теоретичного музикознавства. Київ, Музична Україна, 1982. С. 5-17.
2. Гросман Ю. М., Кутик В. Н. Довідник наукового робітника: Архіви. Документи. Дослідник. Львів: Вища школа, 1983.
3. Жаріков Е. С. Методологічний аналіз можливостей оптимізації наукової творчості. Київ, КИИГА, 1968.
4. Капелюшний А. О. Стилiстика й редагування: Практичний словник довідник. Львів: ПАІС, 2002.
5. Котляревський І. А. Загальні основи науково-дослідної роботи. Київ, 2008. 95 с.
6. Котляревський І. Питання взаємозв'язку історичного та теоретичного музикознавства // Музика. Київ, 1980.
7. Котляревський І. Порівняльно-описовий метод у контексті музикознавчих досліджень // Наука – навчання: наукові записки культурологічного семінару. Київ, 2001. С. 15–28.
8. Кун Томас. Структура наукових революцій. Київ: Port-Royal, 2001. 226 с.
9. Методичні рекомендації щодо науково-дослідної роботи для студентів музичних вузів / Авт.-упоряд. Л. М. Ніколаєва. Київ, 1986.
10. Ніколаєва Л. М. Основи науково-дослідницької роботи: Навч. посібник. Львів: Сполом, 2003.
11. Основи науково-дослідницької роботи. Програма для виконавських спеціальностей вищих навчальних музичних закладів. Автор-упорядник Л. М. Ніколаєва. Київ, Держ. метод. центр навчальних муз закладів, 2003.
12. Сумарокова В. Г. Горизонти творчості // Культурологічна трансформація мистецької освіти та актуальні питання творчої діяльності музиканта в сучасній Україні. Київ, 1998. С. 207-212.
13. Сумарокова В. Г. Організація творчої діяльності студентів консерваторії // Українське музикознавство. Вип. 25. С. 137-141. Київ, Муз. Україна, 1990.
14. Сюта Б. Музична творчість 1970-1990-х років: параметри художньої цілісності. Київ: Грамота, 2006. 256 с.
15. Сюта Б. Деякі аспекти методики аналізу сучасної музики // Студії мистецтвознавчі. Число 4 (24): Театр. Музика. Кіно. 2008. С. 120–124.
16. Сюта Б. Дискурс у музиці й теорія дискурс-аналізу в музичній науці // Студії мистецтвознавчі. № 1. Київ, 2010. С. 35–42.
17. Сюта Б. Основи парамузикознавства. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 176 с.
18. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ, Знання, 2006.
19. Юдкін І. М. Загальні та специфічні методи етномистецтвознавчого аналізу культури // Українська художня культура / За ред. І. Ф. Ляшенка. Київ: Либідь, 1996. С. 93-107.
20. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: Методичні поради / Авт.-упор. Л. А. Пономаренко. Київ, Редакція «Бюлетеня ВАК України», 2001.